

2019 AĞUSTOS AYI DÜNYA, TÜRKİYE
VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ
GELİŞMELER

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	4
1) Ekonomik Büyüme.....	4
2) Dış Ticaret.....	5
3) Ödemeler Dengesi.....	9
4) Enflasyon.....	10
5) İşgücü Piyasası.....	13
6) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	15
7) Güven Endeksleri.....	16
8) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri.....	19
9) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri.....	22
10) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	25
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	26
1) Dış Ticaret.....	26
2) Yatırım Teşvikleri.....	28
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	28
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	29
5) Konut Satış İstatistikleri.....	31
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	32

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2019 yılı Ağustos ayında dünyanın önde gelen ekonomik aktörleri olan ABD, Avrupa Birliği ve Çin gibi ülkelerde açıklanan ekonomik veri ve istatistikler ile önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

Ağustos 1. Hafta:

- ABD’de işsizlik maaşı başvuruları son haftada 8 bin kişi azalarak 209 bin oldu.
- Avrupa Merkez Bankası (ECB), ticaret gerilimlerinin yüksek olmasını ve anlaşmasız Brexit riskinin devam etmesini neden göstererek yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde Euro Alanı’nın daha zayıf bir büyüme performansı sergileyebileceğini ifade etti.
- Çin’de Temmuz ayında tüketici enflasyonu yıllık bazda %2,8 aylık bazda %0,4 arttı.
- Çin’de Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat, azalış beklentilerine karşın %3,3 arttı. Aynı dönemde Çin’de ithalat %5,6 azaldı. İthalattaki düşüşte emtia fiyatlarındaki gerileme önemli ölçüde etkili oldu.
- İngiltere’de Temmuz ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) beklentilerin üzerinde artarak 51,4 oldu.
- İngiltere’de Başbakan Johnson, Parlamentonun tatil sonrası yapılması planlanan oylamada güvenoyu alamaması halinde 31 Ekim’deki Brexit’in hemen ardından erken genel seçime gidilebileceğini açıkladı.
- İngiltere ekonomisi öncü verilere göre 2019 yılının ikinci çeyreğinde çeyreklik bazda %0,2 daralırken, yıllık bazda %1,2 ile beklentilerin altında büyüdü.
- İngiltere’de Haziran ayında imalat üretimi, geçen aya göre %0,2 geçen yılın aynı ayına göre %1,4 azaldı.
- Almanya’da Haziran ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %1,5 ile beklentilerin üzerinde azalış gösterdi. Böylece Almanya’da sanayi üretimi son 10 yılın en sert düşüşünü yaşamış oldu.

Ağustos 2. Hafta:

- ABD, Çin’den ithal edilen 300 milyar Dolarlık ürüne yönelik %10 oranında ek gümrük vergisi uygulamasının bazı ürünler için 1 Eylül’den 15 Aralık’a ertelendiğini duyurdu. Buna karşılık Çin yönetimi gerekli önlemlerin alınacağı mesajını verdi.
- ABD’de Temmuz ayında bir önceki aya göre sanayi üretimi %0,2 azalırken, perakende satışlar %0,7 arttı.
- ABD’de Temmuz ayında tüketici enflasyonu, bir önceki aya göre %0,3 arttı.
- Çin’de Temmuz ayında sanayi üretimi, bir önceki yılın aynı ayına göre %4,8 artış ile beklentileri karşılayamadı.
- Euro Alanı genelinde ekonomi öncü verilere göre 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %0,2 ile beklentiler paralelinde büyüdü.
- Euro Alanı’nda Haziran ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %1,6 daraldı.
- İngiltere’de Haziran ayında işsizlik oranı, bir önceki aya göre 0,1 puan artarak %3,9 seviyesinde gerçekleşti.

- İngiltere’de Temmuz ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bir önceki yılın aynı ayına göre %2,1 arttı.
- Almanya ekonomisi öncü verilere göre 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %0,1 daraldı.
- Almanya’da Temmuz ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) beklentiler paralelinde bir önceki aya göre %0,5 bir önceki yılın aynı ayına göre %1,7 artış gösterdi.
- Japonya’da Haziran ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %3,3 azaldı.

Ağustos 3. Hafta:

- ABD Başkanı Trump Fed'e yeniden faiz indirimi çağrısı yaptı. Ayrıca, Trump sermaye kazançlarının enflasyona endekslenerek vergilerde indirimle gidilebileceğini açıkladı.
- ABD’de Ağustos ayında öncü verilere göre Üretim Müdürleri Satın Alma Endeksi (PMI) 49,9 seviyesinde gerçekleşerek beklentilerin ve 50 eşik düzeyinin altında kaldı.
- ABD’de işsizlik maaşı başvuruları son haftada 12 bin kişi azalarak 206 bin oldu.
- Euro Alanı’nda Temmuz ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), bir önceki aya göre %0,5 azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre %1 arttı.
- Almanya’da Temmuz ayında Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE), bir önceki aya göre %0,1 artış gösterdi.
- Almanya’da İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) Ağustos ayında öncü verilere göre 43,6 olarak beklentilerin üzerinde değer aldı.
- Japonya’da Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %1,6 ithalat %1,2 ile beklentilerin altında azaldı.

Ağustos 4. Hafta:

- ABD Başkanı Trump Çin’in ticaret görüşmelerinin yeniden başlamasını talep ettiğini ve anlaşmaya varma isteğinde olduğunu ifade etti. Trump vergilerin ertelenmesi konusunda ise belirsiz konuştu. Çin ise ek vergilerin hayata geçirilmesi durumunda, ülkelerinin çıkarlarını korumak adına gerekli adımları atmaya hazır olduklarını vurguladı.
- Çin Devlet Konseyi, önümüzdeki dönemde otomobil alımlarındaki kısıtlamaların gevşetileceği ve yeni enerji araçları ile akıllı ev aletleri alımları için kredi desteği sağlanacağını ifade ederek tüketim harcamalarını artırmaya yönelik yeni önlemler alınacağı açıklandı.
- ABD’de Ağustos ayında tüketici güven endeksi bir önceki aya göre gerileyerek 135,1 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti.
- İngiltere’de Başbakan Johnson, Kraliçe 2. Elizabeth’ten Eylül ayında açılması planlanan Parlamento’yu 14 Ekim’e kadar askıya almasını talep etti. Kraliçe’nin onayından geçen talep sonrasında Brexit’in anlaşmasız gerçekleşeceği yönünde tedirginlik arttı.
- Almanya’da Ağustos ayında IFO İş İklimi Endeksi beklentilerin altında kalarak 94,3 değerini aldı.
- Almanya’da Eylül ayı tüketici güven endeksi 9,7 oldu.
- Almanya 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %0,1 oranında daraldı. Almanya’nın yılın üçüncü çeyreğinde de daralacağı tahmin ediliyor.

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Ekonomik Büyüme

GSYH zincirlenmiş hacim endeksinin (2009=100) bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim oranı ile hesaplanan GSYH büyüme hızı, 2019'un ikinci çeyreğinde yüzde -1,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan endeks bir önceki çeyreklik döneme (2019 yılı birinci çeyrek) göre ise yüzde 37,5 düşüş göstermiştir. GSYH 2019 yılının ikinci çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 29,6 artarken bir önceki çeyreğe göre yüzde 11,2 artarak 1 trilyon 24 milyar 226 milyon TL değerini almıştır.

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; tarım sektörü toplam katma değeri yüzde 3,4 artarken sanayi sektörünün katma değeri ise yüzde 2,7 ve inşaat sektörünün katma değeri yüzde 12,7 azalmıştır. Ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin toplamından oluşan hizmetler sektörünün katma değeri ise yüzde 0,3 azalmıştır.

Tablo 1: Gayrisafi Yurtiçi Hasıla Sonuçları, 2018-2019

Yıl	Çeyrek	Cari fiyatlarla (Milyar TL)	Cari fiyatlarla (Milyar \$)	Zincirlenmiş hacim endeksi (2009=100)	Endeks değişim oranı* (%)
2018	I	790	207	158,5	7,4
	II	890	206	173,3	5,6
	III	1.026	190	184,8	2,3
	IV	1.017	186	180,7	-2,8
	Yıllık	3.724	789	174,3	3,1
2019	I	921	172	154,8	-2,4
	II	1.024	175	170,7	-1,5

Kaynak: TEPAV

Üretim yöntemi ile hesaplanan GYSH değerlerinde tarım, ormancılık ve balıkçılık, hizmetler ve sanayi sektörlerinin GSYH içindeki payları incelendiğinde hizmetler yıllık ortalama yüzde 60,7 ile en yüksek paya sahiptir. Sanayi sektörü yıllık ortalama yüzde 32,9, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü ise yıllık ortalama yüzde 6,4'lik bir paya sahiptir (Tablo 2). Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü 2019 yılı içerisinde ikinci çeyrekte GSYH'den aldığı payı önceki çeyreğe göre arttırarak 5,0 seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan 2019 yılı birinci çeyreğine göre hizmetler GSYH' dan aldığı payı azaltırken sanayi sektörünün payı son çeyrekte yüzde 0,8 azalmıştır.

Tablo 2: GSYH İçindeki Sektörlerin Payı, 2019

	Sektörlere göre cari fiyatlarla değer payı				
	Yıllık	Çeyrek			
		I	II	III	IV
Tarım	6,4%	3,1%	5,0%	-	-
Sanayi	32,9%	32,7%	31,9%	-	-
Hizmetler	60,7%	64,1%	63,1%	-	-

Kaynak: TEPAV

2) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Ağustos ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 1,69 oranında artmış, ithalat ise % 0,27 oranında azalmıştır.

2019 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 1,69 artarak 13 milyar 150 milyon dolar,
- İthalat, % 0,27 azalarak 15 milyar 526 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 0,62 artarak 28 milyar 676 milyon dolar olmuştur.

Dış ticaret açığı ise, 2018 yılı Ağustos ayındaki 2 milyar 636 milyon dolar seviyesinden, % 9,88 oranında azalarak 2 milyar 376 milyona gerilemiştir.

Ağustos ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 84,70 olmuştur.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Ağustos ayında % 83,07 iken, 2019 yılı Ağustos ayında % 84,70 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	12.932	13.150	1,69	113.991	117.252	2,86
İthalat	15.568	15.526	-0,27	164.792	136.914	-16,92
Dış Ticaret Hacmi	28.500	28.676	0,62	278.783	254.167	-8,83
Dış Ticaret Dengesi	-2.636	-2.376	-9,88	-50.801	-19.662	-61,30
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	83,1	84,7		69,2	85,6	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 5,56 oranında artış ile 180 milyar 122 milyon dolar, ithalat ise % 19,19 oranında azalış ile 203 milyar 307 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 9,18 oranında azalarak 383 milyar 429 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 88,60 olmuştur.

Tablo 4: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Ağustos			Ocak-Ağustos		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.315	1.494	13,61	13.333	14.280	7,10
2	Ham madde (Ara mallar)	6.767	6.688	-1,17	54.376	56.319	3,57
3	Tüketim malları	4.818	4.877	1,23	45.782	46.010	0,50
	Diğer	31	90	193,08	500	643	28,63
	Toplam	12.932	13.150	1,69	113.991	117.252	2,86

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Ağustos			Ocak-Ağustos		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.979	1.765	-10,81	21.495	16.660	-22,49
2	Ham madde (Ara mallar)	11.946	12.214	2,24	123.648	106.450	-13,91
3	Tüketim malları	1.621	1.498	-7,60	19.139	13.427	-29,85
	Diğer	21	48	128,42	510	378	-25,88
	Toplam	15.568	15.526	-0,27	164.792	136.914	-16,92

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Ağustos ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 1,47 oranında, ithalat ise % 1,08 oranında artmıştır.

2019 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 1,47 artarak 12 milyar 513 milyon dolar,
- İthalat, % 1,08 artarak 14 milyar 963 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 1,25 artarak 27 milyar 476 milyon dolar olmuştur.

Dış ticaret açığı ise, 2018 yılı Ağustos ayındaki 2 milyar 472 milyon dolar seviyesinden, % 0,88 oranında azalarak 2 milyar 450 milyona gerilemiştir. Ağustos ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 83,63 olmuştur.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Ağustos ayında % 83,30 iken, 2019 yılı Ağustos ayında % 83,63 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	12.332	12.513	1,47	108.544	111.364	2,60
İthalat	14.804	14.963	1,08	157.828	131.881	-16,44
Dış Ticaret Hacmi	27.136	27.476	1,25	266.372	243.245	-8,68
Dış Ticaret Dengesi	-2.472	-2.450	-0,88	-49.284	-20.516	-58,37
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	83,3	83,6		68,8	84,4	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 5,20 oranında artış ile 170 milyar 741 milyon dolar, ithalat ise % 18,77 oranında azalış ile 197 milyar 100 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 9,17 oranında azalarak 367 milyar 841 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 86,63 olmuştur.

Tablo 7: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ağustos			Ocak-Ağustos		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.255	1.420	13,10	12.723	13.481	5,96
2	Ham madde (Ara mallar)	6.433	6.339	-1,46	51.472	53.082	3,13
3	Tüketim malları	4.615	4.665	1,08	43.889	44.108	0,50
	Diğer	29	89	211,42	461	694	50,70
	Toplam	12.332	12.513	1,47	108.544	111.364	2,60

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ağustos			Ocak-Ağustos		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.823	1.696	-6,96	20.473	16.436	-19,72
2	Ham madde (Ara mallar)	11.606	11.868	2,25	119.982	103.489	-13,75
3	Tüketim malları	1.354	1.349	-0,36	16.857	11.579	-31,31
	Diğer	20	50	145,33	516	377	-27,01
Toplam		14.804	14.963	1,08	157.828	131.881	-16,44

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 9: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ağustos			Ocak-Ağustos		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Almanya	1.116	1.123	0,63	10.639	10.192	-4,20
2	İngiltere	898	1.012	12,67	7.118	7.091	-0,38
3	Irak	637	633	-0,59	5.215	5.520	5,84
4	ABD	636	617	-2,93	5.323	5.245	-1,46
5	İspanya	538	579	7,61	5.035	5.190	3,08
	Diğer	8.507	8.548	0,49	75.213	78.126	3,87
Toplam		12.332	12.513	1,47	108.544	111.364	2,60

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 10: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ağustos			Ocak-Ağustos		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Rusya Federasyonu	1.551	2.027	30,68	14.861	14.660	-1,35
2	Çin	1.447	1.414	-2,33	15.160	11.671	-23,02
3	Almanya	1.277	1.266	-0,81	14.149	11.421	-19,28
4	Irak	78	828	965,86	1.076	1.551	44,20
5	ABD	920	826	-10,25	8.302	7.477	-9,95
	Diğer	9.530	8.601	-9,75	104.281	85.102	-18,39
Toplam		14.804	14.963	1,08	157.828	131.881	-16,44

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

3) Ödemeler Dengesi

2019 yılı Haziran ayında Ödemeler Dengesinin Cari İşlemler ve Finans Hesaplarında meydana gelen değişimler aşağıda özetlenmiştir:

Cari İşlemler Hesabı

- Cari işlemler açığı, bir önceki yılın Haziran ayına göre 2.471 milyon ABD doları azalarak 548 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda, on iki aylık cari işlemler hesabı 538 milyon ABD doları fazla vermiştir.
- Söz konusu gelişmede, ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığının bir önceki yılın aynı ayına göre 1.823 milyon ABD doları azalarak 2.601 milyon ABD dolarına gerilemesi ve hizmetler dengesi kaynaklı girişlerin bir önceki yılın aynı ayına göre 754 milyon ABD doları artarak 3.166 milyon ABD dolarına yükselmesi etkili olmuştur.
- Altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası ise, bir önceki yılın Haziran ayına göre 1.693 milyon ABD doları artarak 2.284 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, bir önceki yılın aynı ayına göre 646 milyon ABD doları tutarında artarak 2.527 milyon ABD dolarına yükselmiştir.
- Birincil gelir dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 102 milyon ABD doları artarak 1.064 milyon ABD doları olmuştur.
- İkincil Gelir Dengesi kalemi kaynaklı girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 33 milyon ABD doları artarak 78 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Finans Hesabı

- Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 471 milyon ABD doları azalarak 581 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Portföy yatırımları 2.098 milyon ABD doları tutarında net çıkış kaydetmiştir. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde, yurtdışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında ve devlet iç borçlanma senetleri piyasasında sırasıyla 192 milyon ABD doları ve 130 milyon ABD doları net alım yaptığı görülmektedir.
- Yurtiçi yerleşiklerin yurtdışındaki tahvil ihraçlarıyla ilgili olarak bankalar ve diğer sektörler sırasıyla 1.322 milyon ABD doları ve 1.249 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleştirmiştir.
- Diğer yatırımlarda 2.368 milyon ABD doları tutarında net giriş gerçekleşmiştir.
- Diğer yatırımlar altında, yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 1.564 milyon ABD doları net azalış, yurtdışı bankaların yurtiçindeki mevduatları ise 270 milyon ABD doları net artış kaydetmiştir.

- Yurtdışından sağlanan kredilerle ilgili olarak, bankalar, Genel Hükümet ve diğer sektörler sırasıyla 1.043 milyon ABD doları, 173 milyon ABD doları ve 1.188 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleştirmiştir.
- Resmi rezervlerde bu ayda 2.476 milyon ABD doları rezerv azalışı gözlenmiştir.

4) Enflasyon

2019 yılı Ağustos ayında Türkiye geneli TÜFE endeksi bir önceki aya (Temmuz 2019) göre yüzde 0,86 artarak 422,84 değerine yükselmiştir. Endeks, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 15,01 oranında artış göstermiştir. 2019 Ağustos ayında ana harcama grupları itibariyle en yüksek artış yüzde 19,11 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda yaşanırken bunu yüzde 4,26 ile eğitim grubu takip etmektedir. Öte yandan en fazla düşüş yüzde 1,94 ile ulaştırma grubunda yaşanırken bunu yüzde 1,10 ile giyim ve ayakkabı grubu ile yüzde 0,77 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubu izlemektedir.

Tablo 11: 2019 Ağustos Ayında Ana-Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları

Harcama Grubu	Ağustos 2018*	Temmuz 2019**
Genel	15,01	0,86
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	17,22	-0,77
Alkollü İçecekler ve Tütün	41,42	19,11
Giyim ve Ayakkabı	4,70	-1,10
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	14,02	2,04
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	20,13	0,16
Sağlık	17,47	0,48
Ulaştırma	6,72	-1,94
Haberleşme	3,57	0,00
Eğlence ve Kültür	15,07	0,52
Eğitim	17,59	4,26
Lokanta ve Oteller	18,52	0,75
Çeşitli Mal ve Hizmetler	20,98	0,89

*Bir önceki yılın aynı ayına göre enflasyon değişimi

**Bir önceki aya göre enflasyon değişimi

Ana harcama grup endekslerindeki yüzde artışlar bu harcama gruplarının tüketici sepeti içindeki payları ile çarpılarak ortalama (TÜFE temelli) enflasyona etkileri Tablo 10'da verilmiştir. Türkiye genelindeki ortalama fiyat artışına en büyük etki (0,98) alkollü içecekler ve tütün grubundan gelmektedir. Bunu 0,30 ile konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar grubu takip etmektedir. Öte yandan ulaştırma (0,34), gıda ve

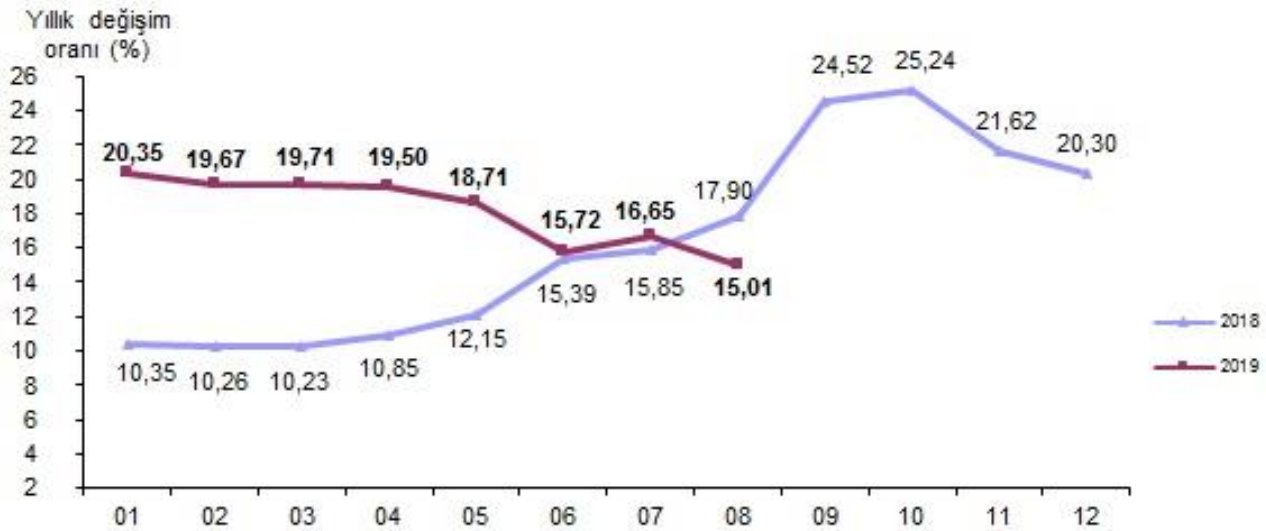
alkolsüz içecekler (0,18) ile giyim ve ayakkabı (0,08) gruplarının etkisi negatif olarak gerçekleşmektedir.

Tablo 12: Ana-Harcama Gruplarının Genel Endekste Aylık Değişime Olan Etkisi (%), Ağustos 2019

Harcama Grubu	Harcama Grubu Ağırlıkları	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı	Ana Harcama Gruplarının Toplam Değişime Aylık Etkisi
Genel	100,00	0,86	0,86
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	-0,77	-0,18
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	19,11	0,98
Giyim ve Ayakkabı	7,21	-1,10	-0,08
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	14,85	2,04	0,30
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	7,66	0,16	0,01
Sağlık	2,64	0,48	0,01
Ulaştırma	17,47	-1,94	-0,34
Haberleşme	3,91	0,00	0,00
Eğlence ve Kültür	3,39	0,52	0,02
Eğitim	2,67	4,26	0,11
Lokanta ve Oteller	7,27	0,75	0,05
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	0,89	0,04

Kaynak: TÜİK

Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: TÜİK

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE), 2019 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %0,59 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,39, bir önceki yılın aynı ayına göre %13,45 ve on iki aylık ortalamalara göre %30,51 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: TÜİK

Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,71 artış, imalat sanayi sektöründe %1,01 düşüş, elektrik, gaz üretimi ve dağıtım sektöründe %4,33 artış, su temini sektöründe %1,35 artış olarak gerçekleşti.

Tablo 13: Sektörler İtibariyle Yİ-ÜFE Enflasyon Oranları, Ağustos 2019

Sektörler	Endeks	Aylık değişim (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim (%)	On iki aylık ortalamalara göre değişim (%)
Yurt içi ÜFE	449,96	-0,59	6,39	13,45	30,51
Madencilik ve taşocakçılığı	582,64	0,71	12,29	14,91	24,88
İmalat	448,82	-1,01	6,17	10,59	28,41
Elektrik, gaz	400,30	4,33	9,22	55,83	63,33
Su temini	302,40	1,35	-8,65	-6,19	1,74

Kaynak: TÜİK

5) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılı Mayıs döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 21 bin kişi artarak 4 milyon 157 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 3,1 puanlık artış ile %12,8 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 3,4 puanlık artış ile %15,0 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,5 puanlık artış ile %23,3 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 3,2 puanlık artış ile %13,1 olarak gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin sayısı 2019 yılı Mayıs döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 869 bin kişi azalarak 28 milyon 269 bin kişi, istihdam oranı ise 2 puanlık azalış ile %46,1 oldu. Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 307 bin, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 562 bin kişi azaldı. İstihdam edilenlerin %18,3'ü tarım, %19,6'sı sanayi, %5,5'i inşaat, %56,6'sı ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,5 puan, inşaat sektörünün payı 1,7 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0,1 puan, hizmet sektörünün payı 2 puan arttı.

İşgücü 2019 yılı Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 152 bin kişi artarak 32 milyon 426 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,4 puanlık azalış ile %52,9 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,9 puanlık azalış ile %71,7, kadınlarda ise değişim göstermeyerek %34,4 olarak gerçekleşti.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 137 bin kişi azalarak 27 milyon 876 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı 0,3 puan azalarak %45,4 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki döneme göre 38 bin kişi artarak 4 milyon 527 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı 0,2 puan artarak %14,0 oldu.

Tablo 14: Nüfusun İşgücü Durumu (Mevsim Etkisinden Arındırılmamış, Bin Kişi)

Yıllar	İşgücü	İstihdam Edilenler	İşsiz	İşsizlik Oranı (15 ve yukarı yaş) (%)	Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	Genç Nüfusta (15-24 yaş) İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	22.899	20.604	2.295	10,0	12,3	23,3	40,4
2009	23.710	20.615	3.095	13,1	16,0	21,9	39,8
2010	24.594	21.858	2.737	11,1	13,7	19,6	41,3
2011	25.594	23.266	2.328	9,1	11,3	16,3	43,1
2012	26.141	23.937	2.204	8,4	10,3	17,9	43,6
2013	27.046	24.601	2.445	9,0	10,9	17,4	43,9
2014	28.786	25.933	2.853	9,9	12,0	20,2	45,5
2015	29.678	26.621	3.057	10,3	12,4	19,2	46,0
2016	30.535	27.205	3.330	10,9	13,0	24,0	46,3
2017	31.643	28.189	3.454	10,9	13,0	19,2	47,1
2018	32.274	28.738	3.537	11,0	12,9	20,3	47,4
2019 Ocak	31.825	27.157	4.668	14,7	16,8	26,7	44,5
2019 Şubat	32.084	27.355	4.730	14,7	16,9	26,1	44,8
2019 Mart	32.339	27.795	4.544	14,1	16,1	25,2	45,4
2019 Nisan	32.401	28.199	4.202	13,0	15,0	23,2	46,0
2019 Mayıs	32.426	28.269	4.157	12,8	15,0	23,3	46,1

Kaynak: TÜİK

6) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2019 Ağustos ayında bir önceki aya göre 0,4 puan artarak yüzde 76,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya göre 0,3 puan artarak yüzde 76,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 15: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2018	2019
Ocak	78,2	74,4
Şubat	77,8	74,0
Mart	77,8	74,3
Nisan	77,3	75,0
Mayıs	77,9	76,3
Haziran	78,3	77,1
Temmuz	77,1	76,2
Ağustos	77,8	76,6
Eylül	76,2	
Ekim	75,4	
Kasım	74,1	
Aralık	74,1	

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre 2019 yılı Haziran ayında %3,9 azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Haziran ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %4,8 arttı, imalat sanayi sektörü endeksi %4,6 azaldı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,5 arttı.

Sanayi üretimi bir önceki aya (2019 Mayıs) göre %3,7 azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Haziran ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %2,4 artarken imalat sanayi sektörü endeksi %4,2 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,3 azaldı.

Tablo 16: Sanayi Üretim Endeksi ve Değişim Oranları, Haziran 2019 (2015=100)

Sektörler ve ana sanayi grupları	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış	Yıllık değişim (%)	Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış	Aylık değişim (%)
	Endeks	Endeks		Endeks	
Toplam sanayi	96,9	109,8	-3,9	109,6	-3,7
Madencilik ve taşocakçılığı	111,5	121,6	4,8	118,8	2,4
İmalat sanayi	95,2	108,8	-4,6	108,5	-4,2
Elektrik, gaz, buhar	111,1	114,8	0,5	118,0	-1,3
Ara mali	93,2	105,4	-8,1	104,2	-2,7
Dayanıklı tüketim mali	101,3	116,2	14,9	115,8	6,1
Dayanısız tüketim mali	95,0	109,0	-2,0	112,2	-3,6
Enerji	114,8	118,9	3,9	120,5	-1,3
Sermaye mali	97,7	113,8	-5,8	110,7	-9,9
Düşük teknoloji	94,5	108,0	-1,3	110,1	-1,8
Orta düşük teknoloji	92,2	103,4	-9,8	101,7	-3,6
Orta yüksek teknoloji	98,1	113,8	-3,8	110,6	-2,4
Yüksek teknoloji	103,2	124,9	-4,5	127,5	-32,2

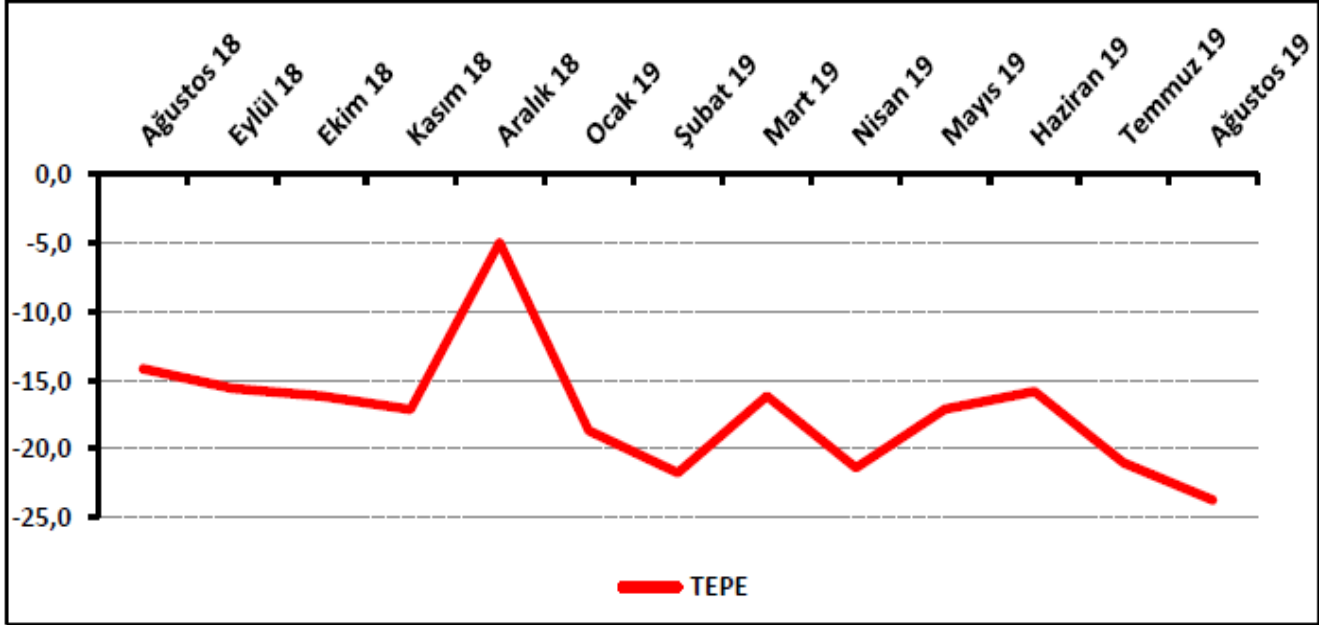
Kaynak: TÜİK

7) Güven Endeksleri

Perakende güveni, Ağustos 2019’da bir önceki aya göre 2,7 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre 9,5 puan azaldı. Perakende güveninin ağustos ayında geçen yıla göre azalışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili olurken; geçen aya göre azalışında ise gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili oldu. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü, ağustos ayında perakende güveninde artış gösteren tek sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye, geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı. Ağustos ayında -23,7 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 9,5 puan, geçen aya göre 2,7 puan azaldı. TEPE değerinin geçen yıla göre azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme etkili oldu.

Şekil 3: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

Kaynak: TEPAV

2019 Temmuz ayında 56,5 olan Tüketici Güven Endeksi, 2019 Ağustos ayında 1,8 puan artarak 58,3 seviyesine yükselmiştir.

Şekil 4: Tüketici Güven Endeksi

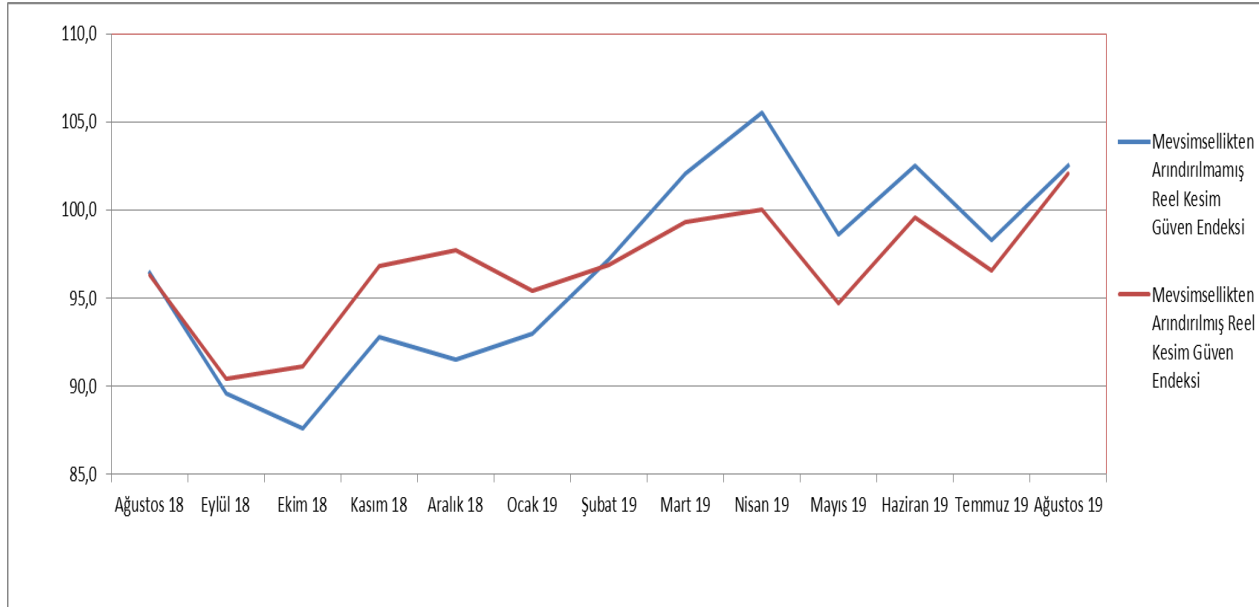

Kaynak: TÜİK

Ağustos ayında Reel Kesim Güven Endeksi bir önceki aya göre yüzde 4,3 oranında artmıştır. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 6,3 oranında artmıştır. Mevsimlikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA) ise bir önceki aya göre yüzde 5,7 oranında artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre de yüzde 6 oranında artmıştır.

Endeksi oluşturan yayılma endeksleri incelendiğinde, Üretim hacmi (Gelecek 3 ay) endeksi bir önceki aya göre düşüş gösterirken, Toplam sipariş miktarı (Mevcut durum), Mamul mal stok miktarı (Mevcut durum), Toplam sipariş miktarı (Son 3 ay), Sabit sermaye yatırım harcaması, İhracat sipariş miktarı (Gelecek 3 ay) Toplam istihdam (Gelecek 3 ay) endekslerinin artış gösterdiği görülmektedir.

Şekil 5: Reel Kesim Güven Endeksi

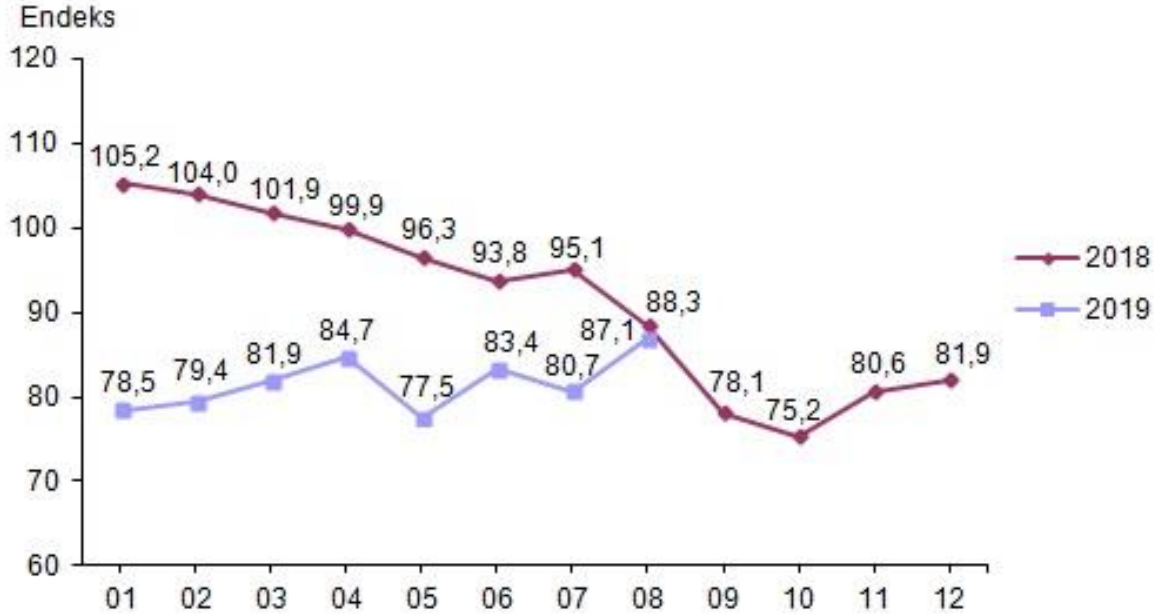

Kaynak: TCMB

Ekonomik güven endeksi Temmuz ayında 80,7 iken, Ağustos ayında %7,9 oranında artarak 87,1 oldu. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Ağustos ayında tüketici güven endeksi 58,3 değerine, reel kesim güven endeksi 102,1 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 89,1 değerine, perakende ticaret sektörü güven endeksi 95 değerine ve inşaat sektörü güven endeksi 55,5 değerine yükseldi.

Şekil 6: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

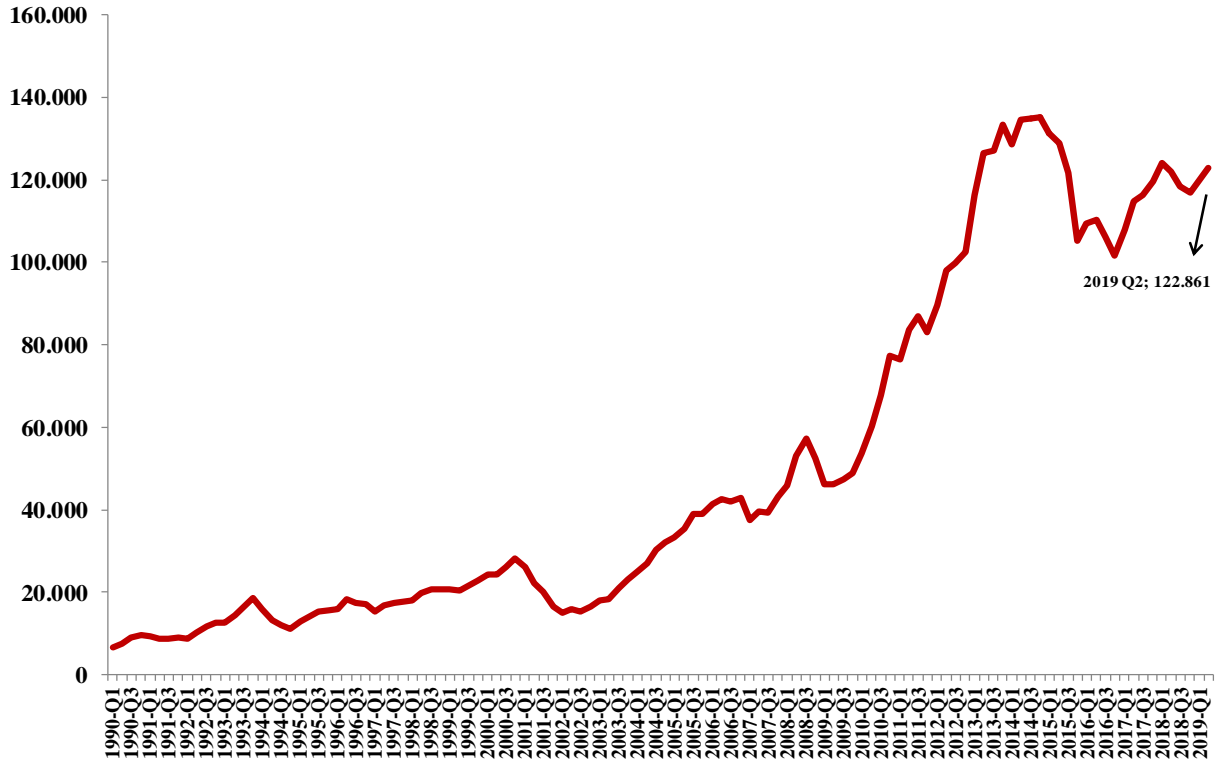
8) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri

Kısa vadeli dış borç stoku 2019 yılı ikinci çeyreklik itibarıyla 2018 yılsonuna göre 5,9 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 122,9 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 81 milyon ABD doları azalarak 57,1 milyar ABD dolarına gerilerken, diğer sektörler kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 5,4 milyar ABD doları artarak 59,3 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

Kısa vadeli dış borç stokunun %46,4'ü bankalar kaynaklı borçlardan oluşmaktadır. Bankalar kaynaklı borçların %17,8'ini ise krediler oluşturmaktadır. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler 2019 yılı ikinci çeyreklik itibarıyla yaklaşık 10,2 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, kısa vadeli kredilerde 2018 yılsonuna göre %8,3'lük bir düşüş yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı %5,4 oranında, banka mevduatları %1,3 oranında artarken, TL cinsinden mevduatları %2,5 oranında azalmıştır.

Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 yılsonuna göre %10 oranında artarak 59,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 7: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

Kaynak: TCMB

Tablo 17: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Dağılımı (Milyon Dolar)

	2017				2018				2019	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
MERKEZ BANKASI	1.382	1.390	1.298	1.753	1.437	1.826	6.706	5.914	5.898	6.492
BANKER KREDİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
MEVDUAT	1.382	1.390	1.298	1.752	1.437	1.826	6.706	5.914	5.898	6.492
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BANKALAR	64.590	67.185	67.286	67.195	69.713	67.101	60.736	57.146	57.149	57.065
KREDİLER	15.414	15.656	16.490	17.533	16.917	17.100	13.882	11.092	9.510	10.169
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	16.773	18.011	19.003	19.583	21.029	19.313	19.118	18.993	19.402	20.025
BANKA MEVDUATI	18.197	18.789	18.474	16.952	17.315	17.283	16.818	13.016	13.193	13.179
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	14.206	14.729	13.319	13.127	14.452	13.405	10.918	14.045	15.044	13.692
DiĞER SEKTÖRLER	41.995	46.261	47.699	50.740	52.877	53.019	50.942	53.904	56.758	59.304
TİCARİ KREDİLER	37.784	41.118	42.457	44.815	46.507	47.013	45.430	47.990	52.098	54.576
İTHALAT BORÇLARI	34.148	37.316	38.540	40.646	42.102	42.623	40.322	39.862	41.150	40.966
PREF.&PEŞİN İHRACAT	3.636	3.802	3.917	4.169	4.405	4.390	5.108	8.128	10.948	13.610
DiĞER KREDİLER	4.211	5.143	5.242	5.925	6.370	6.006	5.512	5.914	4.660	4.728
KAMU	247	183	188	84	0	0	0	0	0	0
ÖZEL	3.964	4.960	5.054	5.841	6.370	6.006	5.512	5.914	4.660	4.728
TOPLAM	107.967	114.836	116.283	119.688	124.027	121.946	118.384	116.964	119.805	122.861

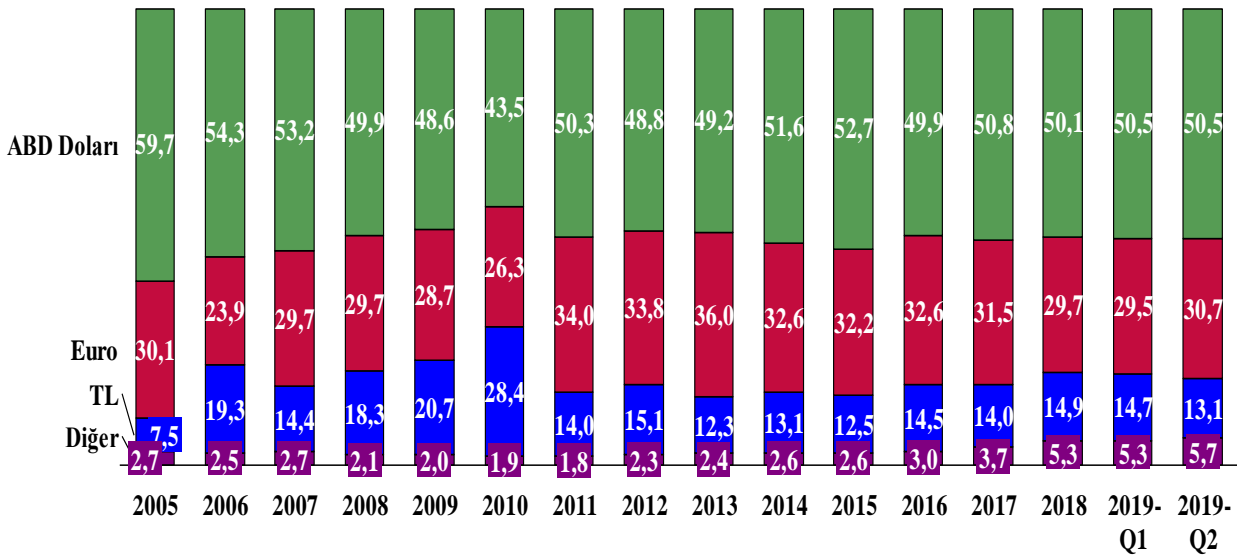
Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun borçlu bazında dağılımı incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün borcunun 2019 ikinci çeyreklik itibarıyla, 2018 yılsonuna göre %4,1 oranında arttığı ve 23,4 milyar ABD dolarına yükseldiği görülmektedir. Kısa vadeli dış borç stokunun %75,7'sini oluşturan özel sektörün kısa vadeli dış borç stoku ise 2019 yılı ikinci çeyreklikte, 2018 yılsonuna göre %5 oranında artmış ve 93 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir.

Alacaklı bazında dağılım incelendiğinde ise özel kredi alacaklıların %38,4'ünü oluşturan parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçların 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla, bir önceki yılsonuna göre %3,5 oranında azaldığı ve 46,8 milyar ABD dolarına gerilediği görülmektedir. Aynı dönemde parasal olmayan kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar ise %10,8 oranında artmış ve 75,2 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla 36 milyon ABD doları olan tahvil ihraçlarının 2018 yılsonuna göre %63,6 oranında azaldığı görülmektedir.

Kısa vadeli dış borç stokunun 2005 – Q2:2019 dönemindeki döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2005 yılına kıyasla yaklaşık yüzde 9,2 puan azalmakla birlikte, ABD dolarının payının, euro ve diğer dövizlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. 2019 yılı ikinci çeyreklik itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun %50,5'i ABD doları, %30,7'si Euro, %13,1'i TL ve %5,7'si de diğer döviz cinslerinden oluşmaktadır.

Şekil 8: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu, %

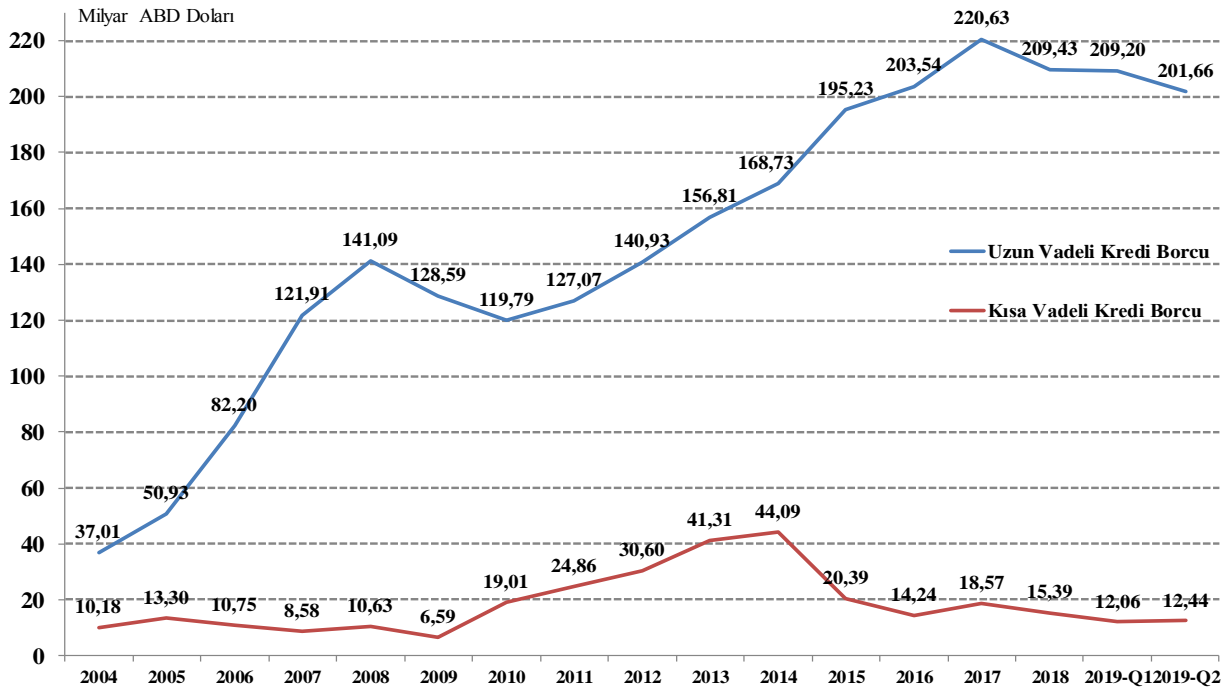

Kaynak: TCMB

9) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri

2019 yılı Haziran ayı itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2018 yılsonuna göre %3,7 (~7,8 milyar dolar) azalarak yaklaşık 201,7 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu ise %19,2'lik bir düşüşle 12,4 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 10,7 milyar ABD doları azalarak 214,1 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 9: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%47,6), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%52,4) daha az olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 2014 yılından 2017 yılsonuna kadar uzun vadeli krediler içinde finansal kesimin payının, finansal olmayan kesimin payından daha yüksek bir seviyede olduğu görülmekteydi. Büyük çoğunluğunu bankaların oluşturduğu finansal kesimin uzun vadeli kredi borcu, 2018 yılsonuna göre 6,8 milyar ABD doları azalarak 95,9 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. Finansal olmayan kuruluşların borcu ise 2018 yılsonuna göre 951 milyon ABD doları azalmış ve 105,8 milyar ABD doları olmuştur.

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil alacaklıları hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir (%84,7). Özel alacaklıların uzun vadeli kredi borcu 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla, 2018 yılsonuna göre 8,6 milyar ABD doları azalarak 136,8 milyar ABD doları seviyesine gerilemiş ve böylelikle toplam uzun vadeli kredilerdeki payı %67,9 olmuştur. Tahvil hariç toplam kredi borcunun %15,3'ünü oluşturan resmi alacaklar ise 24,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 18: Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (Borçlu ve Alacaklıya Göre Dağılım, Milyar Dolar)

(Milyar ABD doları)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019-Q1	2019-Q2
Borçluya Göre Dağılım	156,81	168,73	195,23	203,54	220,63	209,43	209,20	201,66
I- Finansal	72,89	84,86	105,35	106,24	114,26	102,71	102,56	95,89
i- Bankalar	54,64	65,71	85,93	87,15	95,91	85,04	85,25	80,87
- Krediler	38,50	43,95	63,34	62,44	65,28	56,40	54,56	51,33
- Tahvil	16,14	21,76	22,58	24,71	30,63	28,64	30,69	29,55
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	18,25	19,14	19,42	19,09	18,35	17,67	17,31	15,01
- Krediler	16,09	15,17	14,91	13,46	13,03	12,84	11,86	10,88
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,67	0,86	0,95	0,91	0,75	0,59	0,50	0,44
- Tahvil	1,50	3,12	3,56	4,73	4,57	4,24	4,96	3,70
II-Finansal Olmayan	83,92	83,88	89,89	97,30	106,38	106,72	106,64	105,77
- Krediler	71,98	70,53	73,51	78,86	85,23	87,24	86,58	86,35
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	8,27	8,03	10,19	12,29	13,75	12,56	12,20	12,04
- Ticari Krediler	0,33	0,31	0,41	0,42	0,43	0,45	0,42	0,43
- Tahvil	3,35	5,00	5,77	5,73	6,97	6,47	7,44	6,94
Alacaklıya Göre Dağılım	156,81	168,73	195,23	203,54	220,63	209,43	209,20	201,66
I- Resmi Alacaklılar	20,21	20,45	21,80	23,05	30,02	24,62	24,14	24,63
II- Özel Alacaklılar	115,62	118,40	141,51	145,32	148,46	145,46	141,98	136,84
i- Yabancı Ticari Bankalar	68,13	71,42	88,20	87,76	86,63	82,78	79,41	74,41
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	24,26	25,18	27,96	29,85	33,17	35,77	34,89	34,71
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	12,67	12,39	15,22	16,01	15,79	14,58	15,10	15,05
iv- Finansal Olmayan	10,55	9,41	10,13	11,71	12,87	12,34	12,57	12,67
III- Tahvil Alacaklıları	20,98	29,89	31,92	35,16	42,16	39,34	43,08	40,19

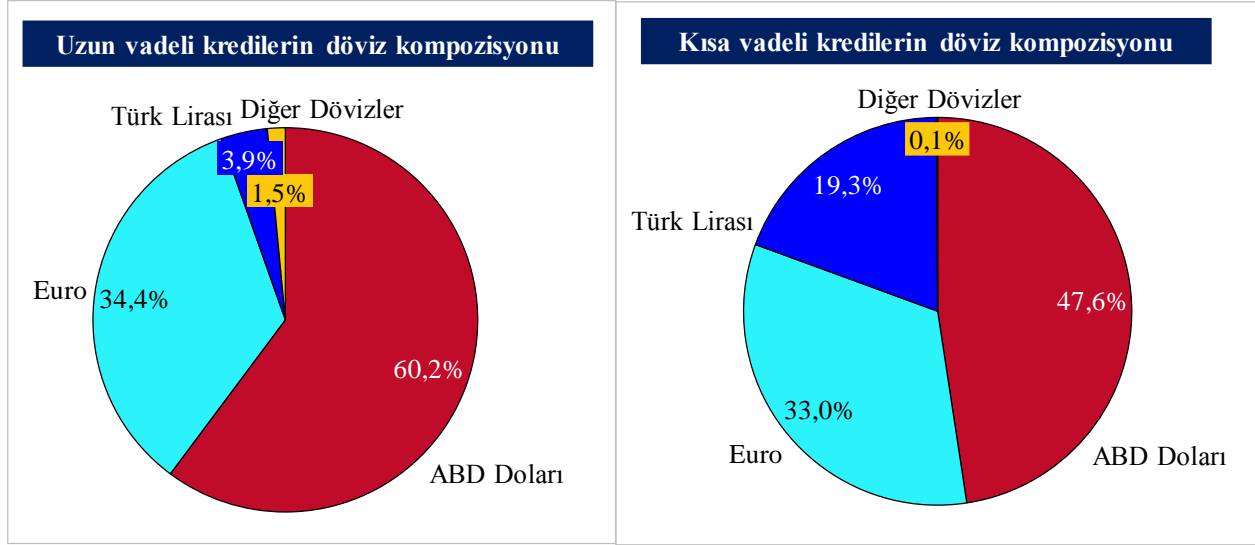
Kaynak: TCMB

Uzun vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından ağırlıklı olarak ABD doları cinsinden borçlandığı görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 0,7 yüzde puan artmış ve 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla %60,2 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %34,4 ile Euro, %3,9 ile Türk Lirası ve %1,5 ile diğer dövizler gelmektedir.

Kısa vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında da ağırlığın ABD doları cinsinden kredilerde olduğu görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kısa vadeli kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 4,1 yüzde puan artarak 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla %47,6 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %33 ile Euro, %19,3 ile Türk Lirası ve %0,1 ile de diğer dövizler gelmektedir.

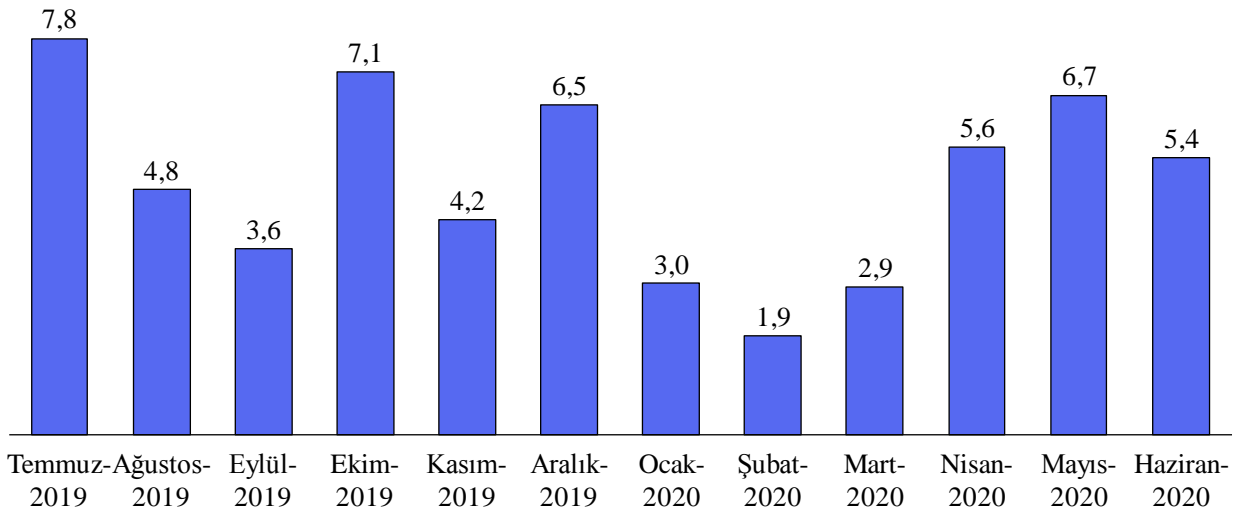
Şekil 10: Özel Sektörün Yurt Dışından Borçlandığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde toplam 59,5 milyar ABD doları kadar anapara geri ödemesi gerçekleştirileceği görülmektedir.

Şekil 11: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kalan Vadesi 1 Yıla Kadar Olan Toplam Kredi Borcunun Aylara Göre Dağılımı (Ticari krediler hariç) (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

10) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 yılı Temmuz ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %57,00 oranında artış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %57,00 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %70,85 kurulan kooperatif sayısı %82,46 oranında artmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %56,07 kapanan kooperatif sayısında %141,03 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %86,54 artış olmuştur.

Kapanan kooperatif sayısında geçen yılın aynı ayına göre %10,48 oranında azalış oldu.

- 2019 yılı Temmuz ayında, 2018 yılı Temmuz ayına göre kurulan şirket sayısı %5,88 kurulan kooperatif sayısı %40,54 oranında artmış olup kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %10,59 oranında azalmıştır.

2019 yılının ilk yedi ayında kapanan kooperatif sayısı, 2018 yılının aynı dönemine göre %14,31 oranında azaldı.

- 2019 yılının ilk yedi ayında 2018 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısı %4,79 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %5,62 oranında artmış olup kapanan kooperatif sayısında %14,31 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 19: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Temmuz 2019

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	TEMMUZ 2019	HAZİRAN 2019	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	TEMMUZ 2018	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- TEMMUZ (7 Aylık)		
							2018	2019	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	7.197	4.584	57,00	6.797	5,88	53.055	47.173	-11,09
	Kooperatif	104	57	82,46	74	40,54	653	646	-1,07
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.934	1.132	70,85	2.163	-10,59	23.098	13.422	-41,89
Tasfiye	Şirket	1.231	954	29,04	944	30,40	7.208	8.182	13,51
	Kooperatif	211	78	170,51	178	18,540	562	594	5,69
Kapanan**	Şirket	1.119	717	56,07	912	22,70	6.329	6.632	4,79
	Kooperatif	94	39	141,03	105	-10,48	594	509	-14,31
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.815	973	86,54	2.084	-12,91	11.441	12.084	5,62

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2019 Ağustos Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 AĞUSTOS			1 OCAK - 31 AĞUSTOS		
	2018	2019	%Değ.	2018	2019	%Değ.
Çelik	6,56	16,92	158	71,28	267,83	275,7
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	41,42	2.062,98	4.881	297,53	9.042,37	2.939
Demir ve Demir Dışı Metaller	115,66	46,17	-60	1.269,48	1.125,96	-11,3
Deri ve Deri Mamulleri	19,13	2,11	-89	132,89	11,94	-91
Diğer Sanayi Ürünleri	0,00	0,01		0,38	4,72	1.159
Elektrik Elektronik	315,62	749,34	137	3.549,46	6.671,59	87,9
Fındık ve Mamulleri	149,42	190,52	27,5	3.448,02	2.971,54	-13,8
Halı	18,35	33,97	85,2	60,86	143,90	136,4
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	7.514,17	10.514,14	39,9	78.495,43	73.182,66	-6,8
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	417,92	854,35	104,4	6.498,60	6.064,70	-6,7
İklimlendirme Sanayii	4,10	102,19	2.391	606,87	468,03	-22,9
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	36,71	154,59	321	2.594,81	1.214,96	-53,2
Kuru Meyve ve Mamulleri	11.755,98	10.042,81	-14,5	83.699,03	82.471,85	-1,4
Madencilik Ürünleri	260,18	325,72	25,2	1.415,80	887,73	-37,3
Makine ve Aksamları	259,65	630,54	142,8	3.335,07	5.459,91	63,7
Meyve Sebze Mamulleri	21,18	12,62	-40,4	1.367,72	1.940,17	41,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	245,87	258,42	5,1	1.830,37	2.903,89	58,6
Mücevher	0,00	0,00		0,00	0,00	
Otomotiv Endüstrisi	7,37	26,77	263,4	43,41	191,29	340,7
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	12,40		0,00	125,08	
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	531,01	3.813,99	618,2	6.683,03	23.799,80	256
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		0,00	102,05	
Tekstil ve Hammaddeleri	1.264,17	1.000,69	-20,8	16.688,88	13.027,10	-21,9
Tütün	0,00	0,00		0,00	11,21	
Yaş Meyve ve Sebze	21,38	63,37	196,4	5.425,83	2.070,82	-61,8
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,00		0,00	12,84	
TOPLAM	23.006	30.914	34,4	217.514	234.174	7,66

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2019 yılı Ağustos ayı ihracat tutarı yaklaşık 30,9 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2018 yılı Ağustos ayının ihracat rakamı olan 23 milyon Dolara göre %34,4 artış anlamına gelmektedir. 2019 yılı 6 aylık toplam ihracat tutarı ise 234,1 milyon Dolar olup 2018 yılı 6 aylık ihracat tutarı olan 217,5 milyon Dolara göre %7,6 artış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2019 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	20.847.845	8.275.925	1.913.769	900.623
Şubat	22.676.805	9.064.955	1.204.191	614.579
Mart	20.710.816	8.463.288	1.769.905	757.090
Nisan	20.814.269	8.355.550	1.478.741	783.821
Mayıs	19.601.025	8.020.085	1.450.393	688.385
Haziran	9.552.989	3.746.931	778.301	373.368
Temmuz	11.378.637	4.417.576	561.307	279.500
Ağustos	16.218.132	6.426.393	1.329.593	682.372
Toplam	141.800.518	56.770.703	10.486.200	5.079.738

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	9	4	71	30	670	201
Şubat	8	5	104	35	1.444	740
Mart	7	8	57	64	909	616
Nisan	11	4	41	348	1.439	224
Mayıs	14	6	176	46	1.068	657
Haziran	7	2	63	45	482	225
Toplam	56	29	512	668	6.012	2.663

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2019 Temmuz Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 TEMMUZ (BİR AYLIK)									2018 TEMMUZ (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		
23	2	17	2	0	5	0	10	38	0	13	2	1	3	1	18		

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2019 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 OCAK-TEMMUZ (YEDİ AYLIK)									2018 OCAK-TEMMUZ (YEDİ AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		
202	6	95	26	0	24	3	59	248	6	179	26	2	13	7	54		

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	4.097	14.231	8.865	11.551	15.968
Şubat	3.861	17.605	7.358	6.510	8.695
Mart	7.132	12.571	7.001	6.432	6.265
Nisan	5.988	7.679	2.382	8.525	12.117
Mayıs	4.177	13.551	6.916	8.040	11.714
Haziran	10.984	8.928	5.520	3.281	5.199
Temmuz	15.496	6.932	5.651	14.359	10.939
Ağustos	14.695	15.918	2.791	15.141	
Eylül	17.434	9.943	3.848	11.072	
Ekim	14.104	9.446	16.979	29.973	
Kasım	24.520	10.041	7.340	25.853	
Aralık	22.584	12.230	6.174	21.091	
TOPLAM	145.072	139.077	80.770	161.829	70.896

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	3.001	2.554	4.162	4.136	12.259
Şubat	3.119	4.290	3.340	7.920	6.334
Mart	2.582	2.739	4.396	3.742	8.401
Nisan	2.487	2.402	3.882	6.036	7.901
Mayıs	2.908	2.830	4.291	5.461	4.872
Haziran	3.522	3.953	4.164	5.954	8.339
Temmuz	4.091	3.892	4.185	6.794	12.586
Ağustos	3.291	3.814	4.278	7.445	
Eylül	3.722	4.578	4.175	14.184	
Ekim	4.299	3.683	6.352	9.599	
Kasım	4.284	4.462	4.143	13.098	
Aralık	4.132	4.465	3.703	7.803	
TOPLAM	41.439	43.662	51.071	92.173	60.692

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2017	2018			2019		
	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	831	287	420	707	233	417	650
Şubat	842	304	444	748	262	327	589
Mart	1.130	358	526	884	382	460	842
Nisan	920	306	440	746	249	445	694
Mayıs	964	371	601	972	262	329	591
Haziran	736	386	515	901	187	291	478
Temmuz	939	395	607	1.002	370	530	900
Ağustos	975	414	524	938			
Eylül	1.503	553	637	1.190			
Ekim	1.012	653	676	1.329			
Kasım	1.035	311	394	705			
Aralık	1.097	596	606	1.202			
Toplam	11.984	4.934	6.390	11.324			

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2019 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Tür/Ay	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz
Patent Başvuru Sayısı	1	0	1	4	3	1	1
Faydalı Model Başvuru Sayısı	2	0	1	2	2	0	0
Marka Başvuru Sayısı	23	26	27	39	24	30	32
Tasarım Başvuru Sayısı	1	1	1	0	2	0	1

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu